

Avusturya Seçimleri ve Aşırı Sağın Merkeze Yerleşmesi

KAZIM KESKİN

- Avusturya erken genel seçimi sürecinde öne çıkan siyasal söylemler nelerdir?
- Avrupa'nın yeni merkez gücü haline gelen aşırı sağın ülkedeki Müslümanlara yönelik politikalar üzerindeki etkisi nedir?
- Seçim sonuçlarının Avusturya'nın Türkiye ve AB politikalarındaki yansımaları nasıl olacaktır?

GİRİŞ

15 Ekim 2017 tarihinde Avusturya'da yapılacak olan erken genel seçimler Avrupa'da aşırı sağcı faşist ideolojinin yükselmesinde önemli bir merhale olmaya adaydır. Avusturya'da aşırı sağcı siyasetin en güçlü temsilcisi Avusturya Özgürlük Partisi'nin (FPÖ) iktidar ortağı olma ihtimali yeni ortaya çıkmış bir durum değildir. Hatırlanacağı gibi FPÖ 2000'lerin başında hükümeti Avusturya Halk Partisi (ÖVP) ile birlikte kurmuştu. FPÖ'nün iktidar ortağı olması ve belki de hükümeti kurma görevini alması da Avrupa için yeni bir fenomen olarak nitelendirilemez. Örneğin İsviçre'de de aşırı sağcı bir parti olan İsviçre Halk Partisi (SVP) son genel seçimlerden birinci parti olarak çıkmıştı. Bununla birlikte Avusturya seçimlerini önemli kılan aşırı sağcı söylemlerin artık Avrupa'nın yeni merkez söylemini oluşturmasıdır. Aşırı sağcı siyasetin toplumsal meşruiyetinin delillerinden biri FPÖ'nün 2000 yılında ÖVP ile hükümeti kurması üzerine Avusturya'nın AB içinde adeta tecrit edilerek siyasal ambargoya maruz kalmasına rağmen şimdilerde AB'nin bunu tekrarlayacağına dair hiçbir işaretin bulunmamasıdır. Delillerden ikincisi ise ülke içinde seçim yarışına giren merkez sol ve

merkez sağı oluşturan büyük partilerin aşırı sağcı jargona bel bağlaması iken geleneksel olarak sol siyaset izleyen Yeşiller'in bile görece sağcılaşmasıdır.

Hükümet kurma başarısını hangi partiler elde ederse etsin FPÖ'nün söylem belirleme gücünden dolayı önümüzdeki dönemde hem Müslümanlar hem de başta mülteciler olmak üzere diğer yabancılar için yaşamın giderek zorlaşacağını öngörebiliriz. Zira sadece FPÖ değil başta ÖVP olmak üzere Avusturya Sosyal Demokrat Partisi (SPÖ), Yeşiller ve Liste Pilz gibi partilerin kullandıkları söylem de giderek İslamofobik olmaya başlamıştır.

AVUSTURYA SEÇİMLERİ SÜRECİNDE ÖNE ÇIKAN SİYASAL SÖYLEMLER

Avusturya seçimlerinde daha önce görülmemiş bir şekilde üç parti de birincilik için iddialı konumdadır. Her ne kadar kamuoyu yoklamalarında Sebastian Kurz'un liderliği altındaki ÖVP'nin şansının biraz daha fazla olduğu değerlendiriliyorsa da son dönemde partilerin seçim kampanyalarını allak bullak edercesine ortalığa saçılan skandalların SPÖ'nün yanı sıra ÖVP'yi de etkileyeceği beklenmektedir. Bununla bir-

KAZIM KESKİN

1993 yılında Galatasaray Lisesi'ni bitiren Keskin, lisans eğitimini Viyana Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde, yüksek lisansını da aynı fakülte ve bölümde "İnsan Haklarının Uluslararası İlişkilerde Araştırılması: 2. Körfez Savaşı Örneği" konulu tezile tamamladı. İyi derecede Fransızca ve Almanca bilen Keskin, Avusturya ve Almanya iç siyaseti üzerine çalışmakta olup Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora eğitimine devam etmektedir.

likte sözü edilen skandalların seçmen nazarında FPÖ ve seçimlere katılan küçük partilere yönelişi ne derece teşvik edeceği halen belirsizliğini korumaktadır.

Avusturya seçimlerinin normal şartlarda 2018 yılı içerisinde yapılması gerekiyordu. Fakat genel seçimler, seçim tarihinin öne alınması neticesinde 15 Ekim 2017'de gerçekleştirilecek. Genel seçimler için partilerin düzenledikleri kampanyalar geçtiğimiz yaz aylarından çok daha önce 2015 yılında başlamış bulunmaktadır. Hatırlanacağı üzere 2015 yılında Entegrasyon Bakanı Sebastian Kurz'un olağanüstü gayretleriyle –Avusturya Anayasası'nın eşitlik ilkesini açıkça çiğnemek pahasına– Müslümanların haklarını kısıtlama amaçlı bir "İslam yasası" SPÖ'nün de katkılarıyla Parlamentodan geçirilmişti. O dönemlerde aşırı sağcı parti FPÖ ve lideri Heinz-Christian Strache bütün kamuoyu yoklamalarında birinci görünmekteydi. Aynı şekilde İslamofobik ve yabancı düşmanı bu siyasal çizginin ilk genel seçimlerde iktidarın en güçlü adayı olacağı da Avusturya kamuoyunca paylaşılan bir görüştü. Bunun üzerine Avusturya Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana en zayıf dönemlerini yaşayan ÖVP'yi kurtarmak ve dünya görüşü olarak çok uzak olmayan FPÖ seçmenlerini kazanmak amacıyla Kurz, Entegrasyon Bakanı sıfatı ile adım adım aşırı sağcı jargonu içselleştirmeye başlamıştı. Kurz'un FPÖ'ye yönelik stratejisinin belkemiğini Avusturyalı seçmene "hem aşırı sağcı olup hem de toplumsal saygınlığı yitirmemek" konforunu sunması oluşturmaktadır. SPÖ de özellikle Kurz'un ÖVP içinde adeta bir darbe gerçekleştirerek partinin dizginlerini ele almasının ardından telaşa kapılarak yaklaşan iktidar kaybını önlemek için FPÖ ve ÖVP'nin peşinden sürüklenmeye başladı.

Kamuoyu yoklamalarına göre birincilik için yarışan bu üç partinin dışında seçimlerde NEOS, Grüne, KPÖ-Plus, Freie Liste Österreich, Die Weißen, Liste Pilz ve Gilt gibi siyasal oluşumlar da Parlamenteoya girmek için mücadele etmektedirler. Siyasal gözlemciler göre bu küçük partiler içinde sadece Yeni Avusturya ve Liberal Forum'un (NEOS), Yeşiller'in (Grüne) ve Liste Pilz'in Parlamenteoya girme şansları bulunmaktadır.

Başta FPÖ ve ÖVP olmak üzere bütün partiler bu seçimlerde de Müslümanlar ve mültecilerin varlıkları

üzerinden gündem oluşturdular. Her ne kadar Türkiye ve Erdoğan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde olduğu derecedeki sıklıkla gündeme getirilmediyse de Avusturya'da Erdoğan ve Türkiye taraftarlığının neredeyse ateşten gömlek giymek anlamına geldiği bir ortamın oluşturulduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Avrupa seçimlerinde son dönemlerde alıştığımız oranda bir Türkiye ve Erdoğan karşıtlığının bu sefer olmayışının en önemli nedenlerinden biri bu temaların artık tüketilmiş olmasıdır. Uzunca bir süredir gündemde tutulan bu iki tema hakkında artık söylenecek söz kalmamış ve durum iki ülke ilişkilerini bozacak seviyeyi aşmıştır. İkinci önemli neden olarak da seçim kampanyası esnasında birbiri ardına patlayan skandallar dizisini gösterebiliriz. Yaz aylarında *Falter* dergisinin yayınlarıyla ortaya çıkan bir skandala göre Sebastian Kurz, Avusturya'daki önde gelen İslamofobik akademisyenlerden olan Ednan Aslan'a hazırlanmış olduğu "İslami Kreşler Araştırma Raporu"ndaki sonuçlar kendisini tatmin etmeyince çalışma ofisindeki görevlilerden müdahil olmalarını ve "uygun değişiklikler"i yapmalarını istemişti.¹ Bu şekilde Kurz'un FPÖ'yü aşırı sağcılıkta gölgede bırakma arzusuna uygun olarak Müslümanların işlettiği kreşlerin makbul olmadığı bir "Müslüman eksper" aracılığıyla ortaya konulacak ve de buna uygun olarak kapatılmaları talep edilecekti. Raporun çalışma arkadaşları tarafından manipüle edildiğinin ortaya çıkmasına rağmen Kurz pişkin bir tavırla bu kreşlere verilen devlet desteğini "çılgınlık" olarak nitelermiş ve desteğin durdurulmasını istemiştir.²

AVRUPA'DA AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİNİN MÜSLÜMANLARA YÖNELİK POLİTİKALAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Batı dünyasında özellikle 11 Eylül sonrasında görünür hale gelen İslamofobik tutumlar Avrupa'da Nazi artığı aşırı sağcı partilerin yükselişi ile daha da güçlenme eğilimi içine girmiştir. Avusturya'da belirgin olarak FPÖ'nün temsil ettiği bu siyasal çizgi 2000'lerin ba-

1. Zeliha Eliaçık, "Avrupa İslam Projesinin Yeni Aktörü Ednan Aslan mı?", *Star*, 7 Temmuz 2017.

2. "Kurz: Geld für Islam-Kindergärten 'Wahnsinn'", orf.at, 14 Eylül 2017, <http://wien.orf.at/news/stories/2866128>, (Erişim tarihi: 8 Ekim 2017).

şında kazanmış olduğu seçim başarısının tesadüfi olmadığını göstermenin peşindedir. FPÖ'nün en kötü ihtimalle üçüncü sırayı alacağı erken genel seçimlerin sonucunda elde edilecek yüzde 27 ve üzeri oy oranı bu partinin genel seçimlerde elde etmiş olduğu en yüksek oran olacaktır. Yine azınlık hükümeti kurulmaması halinde büyük olasılıkla hükümet ortağı da olabilecek olan FPÖ'nün 2000'lerdeki başarısını tekrarlamak anlamına gelecek olan bu durumu bir üst kademeye taşıması ancak seçim yarışını birinci sırada tamamlamasıyla mümkün olacaktır ki bu da uzak ihtimal değildir. Aslında FPÖ'nün bilinçli veya bilinçsizce görmezden gelinen bir başka başarısı da Avusturya siyasetinde söylem üstünlüğünü büyük oranda ele geçirmiş olmasıdır. Özellikle Avrupa'nın mülteci krizini takip eden süreçte Avusturya halkının korku ve endişelerini manipüle ederek taraftarlarının sayısını artırmayı bilen parti Müslümanların ülkedeki görünürlüklerinin artmasıyla da İslamofobik politikaları gündem haline getirmeyi başarmıştır. Bu durumun yansıması olarak uzunca bir dönem kamuoyu yoklamalarında FPÖ'nün birinci parti olarak görünmesi başta ÖVP ve SPÖ olmak üzere diğer partileri telaşlandırmış ve bu partilerin FPÖ'nün söylem üstünlüğünü elinden alabilmek için tedavüle soktukları sağcı ve hatta aşırı sağcı dil Avusturya siyasetinin yeni normal haline gelmiştir.

Yukarıda zikredilen politik manevraların somut karşılıklarından biri olarak henüz geçtiğimiz hafta yürürlüğe koyulan “peçe yasağı”nı zikredebiliriz. Yasağın muhatabı olan Müslüman sayısının sadece 150 kadar olduğu ve yasaktan daha çok Arap ülkelerinden gelecek turistlerin etkileneceği aşık olmasına rağmen en az FPÖ kadar halkın sorunlarına “duyarlı” olduğunu gösterme isteği hükümet ortaklarını açıkça İslamofobik bir tutuma yöneltti. Aslında sahte bir tartışma olan ve Avusturya halkının gerçek sorunlarıyla hiçbir ilgisi bulunmayan “peçe tartışması”nın hükümet üyeleri ve özellikle kamuoyu yoklamalarına göre Sebastian Kurz'a puan kazandırdığı görülünce Müslümanların giderek daha fazla ötekileştirilmeleri kaçınılmaz hale geldi. Bu minvalde partisinde adeta postmodern bir darbe yaparak dizginleri ele geçiren Kurz, Ednan As-

lan'a hazırlatmış olduğu yukarıda zikredilen araştırmayı Avusturya halkını yanıltacak biçimde manipüle ettirerek Müslümanlara karşı kin ve nefretin artmasına neden olmaktan çekinmedi. Bu vesile ile ilerleyen dönemde Müslümanların kreşlerine karşı oluşan olumsuz havadan istifade eden Kurz bu kreşlerin hakkı olan devlet desteğini “çılgınlık” olarak nitelemekten çekinmeyerek desteğin durdurulmasını talep etti.³

Yine Kurz otoriter bir şekilde tek yetkili karar mercii olarak şekillendirdiği partisinin yeni yönetimine Yeşiller Partisi'nden İslam düşmanı Efgani Dönmez'i transfer ederek Avusturya'daki Müslümanların çoğunluğunun Müslüman bir “temsilci” aracılığıyla ülke toplumundaki itibarlarını sarsmayı ve böylece daha çok oy kazanmayı umut etmektedir. Hatırlanacağı üzere Dönmez 2013 yılında henüz Yeşiller Partisi üyesiyken Başbakan Tayyip Erdoğan'a destek mitingi gerçekleştirenlerin Avusturya'ya terk ederek tek yönlü biletle derhal Türkiye'ye gitmeleri gerektiğini ifade etmişti.⁴ Açıklamaları nedeniyle FPÖ tarafından övgüyle karşılanan Dönmez son olarak Seyran Ateş ile birlikte “Aşırıcılığa Son”⁵ isimli bir platform oluşturduklarını kamuoyuna duyurmuştu. Dönmez, platformun finansörünün Suudi Arabistan olabileceği yönündeki şüpheleri ısrarla reddederken Türkiye, Katar ve Müslüman Kardeşler'e platformun faaliyetlerinde merkezi olarak yer verildiği halde Suudi Arabistan'ın hiç gündeme getirilmemesinin nedenini açıklayamamıştır.⁶ Geçtiğimiz günlerde ortaya çıkan bilgilere göre Dönmez'in suskunluğunun nedeninin kurucu ortağı olduğu platformun Suudi Arabistan lehine lobicilik faaliyetlerinde bulunması olduğu anlaşıldı.⁷ *Presse ga-*

3. “Kurz: Geld für Islam-Kindergärten ‘Wahnsinn’”.

4. “Grüner: ‘Erdogan Anhänger Haben Hier Nichts Verloren’”, *Die Presse*, 17 Haziran 2017.

5. Stop Extremism, <http://www.stopextremism.eu>, (Erişim tarihi: 8 Ekim 2017).

6. “SPÖ'nün Çalışmalarını Sekteye Uğratan İsimle Bağlantısı Ortaya Çıktı”, *Haber Journal*, 5 Ekim 2017, <http://www.haberjournal.at/avusturya/spo-nun-calismalarini-sekteye-ugratan-isimle-baglantis-h14659.html>, (Erişim tarihi: 8 Ekim 2017).

7. “ÖVP-Kandidat Dönmez Soll für Saudi Arabien Lobbyiert Haben”, *Kurier*, 9 Ekim 2017.

zetesinde yer alan bir habere göre gazete tarafından elde edilen iç yazışmalarda, Müslüman derneklerinin yurt dışından finans desteği almasına şiddetle karşı olan Dönmez'in platformunun Suudi Arabistan tarafından finanse edildiği görülmektedir. Gazeteye göre Suudi finansmanı karşılığında Dönmez'in üstlendiği görevi şu şekilde özetlediği ifade ediliyor: "Türkiye=Kötü, Katar=Kötü, Suud=İyi."⁸

Bir ara resmi bir Kur'an tercümesinin oluşturulması ve diğerlerinin dolaşımından kaldırılması çağrısında da bulunan Kurz'un Efgani Dönmez'i ne kadar yanında bulunduracağı bilinmez fakat gözden düşüşünün Ednan Aslan'ınki kadar hızlı olabileceği Viyana sokaklarında konuşulan konulardan biridir. Bilindiği gibi Ednan Aslan kendisine hazırlatılan çalışmanın Kurz'un yakın çalışma arkadaşları tarafından manipüle edilmesine ses çıkarmamıştı. Kamuyu yansıyan yeni bilgilere göre Ednan Aslan'ın söz konusu çalışmanın saha araştırması kısmını aslında başka bir ajansa yaptırdığı fakat kendi emeğiymiş gibi sunduğu ortaya çıktı.⁹

Kurz hatırlanacağı üzere Ednan Aslan hakkındaki skandallar dizisinin ilkinin ardından kamusal alanda başörtüsü yasağını savunmasıyla bilinen Heiko Heinisch adlı başka bir İslam düşmanı akademisyeni piyasaya sürmüştür. Heinisch'in öncülüğünde bir grup araştırmacı tarafından yapılan "Entegrasyon Sürecinde Camilerin Rolü" isimli araştırmada camilerde Avusturya'ya aykırı değerlerin aktarıldığı ve köktenci eğilimlerin yaygın olduğu iddia edilmektedir.¹⁰ FPÖ partisinin de dikkatini çektiği gibi tam da seçimler öncesinde ustaca bir zamanlama¹¹ ile kamuoyuna açıklanan bu araştırmanın Ednan Aslan'a sipariş edilen araştırma gibi manipüle edildiği düşünülmekte ve bilimsel kıstaslara uygunluğu konusunda ciddi şüpheler bulunmaktadır.

8. "Machte Dönmez Stimmung im Sinne der Saudis?", *Die Presse*, 9 Ekim 2017.

9. "Neue Aufregung um Aslans Kündergarten Studie", *Kurier*, 10 Ekim 2017.

10. Heiko Heinisch vd., "Forschungsbericht 'Rolle der Moschee im Integrationsprozess'", ÖIF (Eylül 2017), <https://www.integrationsfonds.at/publikationen/forschungsberichte/forschungsbericht-rolle-der-moschee-im-integrationsprozess>, (Erişim tarihi: 8 Ekim 2017).

11. "Kurz Präsentiert Moscheen-Studie", *Kurier*, 2 Ekim 2017.

ERKEN GENEL SEÇİM SONUÇLARININ AVUSTURYA'NIN TÜRKİYE VE AB POLİTİKALARINA MUHTEMEL YANSIMALARI

FPÖ'nün olası koalisyon ortaklığında Avusturya'nın Türkiye ve AB politikalarının daha da olumsuz hale geleceği izahıtan varestedir. Seçimlerde "büyük koalisyon" olarak bilinen SPÖ-ÖVP ortaklığının yeniden hükümeti kurma olasılığının çok zayıf olduğunun değerlendirilmesi her halükarda FPÖ'lü bir Avusturya hükümeti fikrine Avrupalı siyasetçilerin alışmaya başladıklarını göstermektedir. Konuya dair Avusturya basınına yansıyan haberlere göre Avrupa Parlamentosundan bazı parlamenterlerle yapılan görüşmelerde Fransız aşırı sağcı parti Ulusal Cephe'ye (Front National) üye olanlar dışındaki siyasetçilerin FPÖ'nün hükümet ortağı olması ihtimali rahatsızlık uyandırmaktadır.¹² Söz konusu rahatsızlık birçok AB parlamenterince dile getirilmekle beraber bu parti hakkında kesin yargıların FPÖ'lü siyasetçilerin seçim kampanyalarında söylediklerine göre değil de FPÖ'nün işbaşına geldiğinde yaptıklarıyla ortaya konulacağı ifade edilmektedir.¹³ Bu yaklaşım ilk başta AB'li siyasetçilerin pragmatik olduklarını ve AB içinde bulunan çok sayıda soruna yenilerinin de eklenmesini istemediklerini düşündürmektedir. Bu haliyle kabul edilebilir olarak değerlendirilebilecek bu tavrın arkasında genelde Batı dünyasında özeldense Avrupa'da gözlemlenen siyasi erozyonun bulunduğu gözden kaçırılmamalıdır. Son Almanya seçimlerinde de gördüğümüz üzere aşırı sağcı oluşumların giderek güçlenmeleri karşısında AB politikacıları da "Avrupa'nın yeni normaline" uyum sağlamaya çalışmaktadır.

Hatırlanacağı üzere 17 sene önce Wolfgang Schüssel yönetimindeki ÖVP ile Jörg Haider başkanlığındaki FPÖ'nün hükümeti kurmaları karşısında dönemin AB liderleri Avusturya'ya yaptırımlar uygulayarak hükümeti siyasi arenada tecrit etmişlerdi. Avusturya içinden de gerek halk gerekse siyasal liderler bazında destek bulan söz konusu FPÖ kar-

12. "Schwarz-blau Wird 'Einkalkuliert'", 4 Ekim 2017, www.orf.at, (Erişim tarihi: 6 Ekim 2017).

13. "Schwarz-blau Wird 'Einkalkuliert'".

şıtı tutumun içinde bulunduğumuz dönemde tekrar etmesi ancak bir hayalden ibarettir. Bu değişikliği tanımlayacak en iyi ifadelerden biri “köprünün altından çok sular aktı” deyişidir. Bundan sonraki Brüksel-Viyana ilişkilerinde bizleri bekleyen AB’nin giderek etkinliğini kaybetmesi ve Birlik’i oluşturan ulus devletlerin ona aktarmış oldukları gücü aşırı sağcı siyaset aracılığıyla geri alma çabasıdır. AB gemisi çok yerinden delinmiş olduğu için AB’li siyasetçilerin hangi deliği öncelikli olarak kapatmaları gerektiği hususunda anlaşmalarının uzak bir ihtimal olduğunu da düşünecek olursak AB cenahından Avusturya’ya yönelik herhangi bir sert tepki beklenmemektedir. FPÖ’nün iktidar ortağı olması halinde bu konu hakkında AB’li siyasetçilerin önemli bir kısmından en fazla “kaygılı olduğu” yönünde beyanatta bulunmalarını bekleyebiliriz.

2000’li yılların başı ile içinde bulunduğumuz zaman dilimi arasındaki AB’nin bu radikal tutum değişikliğinin iki önemli nedeni bulunmaktadır: Bunlardan birincisi zaman içerisinde tıpkı Fransa’daki muadili Ulusal Cephe’nin (Front National, FN) lideri Jean Marinne Le Pen’in manevralarına benzer şekilde parti içi siyasal çalkantıların ardından FPÖ’nün de bir değişim geçirmesidir. Avrupa içinde öncülüğünü Le Pen’in yaptığı ve Fransız halkının da partiye yönelik teveccühün artmasına yol açan temel değişikliklerden biri FN’nin antisemitist söylemleri giderek azaltarak bir kenara koyması ve paralelinde İslamofobik ve mülteci karşıtı bir dili sahiplenmesi olmuştur. Avrupa siyasetinde çokça gözlemlediğimiz üzere “başarılı” seçim taktiklerinin kopyalanması FPÖ’nün de FN’yi izlemesine yol açmış, partinin kullanmış olduğu antisemitik söylem tamamen terk edilerek yerine İslamofobik, yabancı ve mülteci düşmanı yeni bir siyasal dil ikame edilmiştir.

AB-Avusturya ilişkilerinde gözlemlenen radikal tutum değişikliğini açıklayabilecek ikinci önemli argüman ise AB’nin giderek güç kaybetmesine paralel olarak Avrupa kamuoyunda yükselen aşırı sağa karşı çıkabilecek siyasal güçlerin hem cesaret hem de etkinliklerini giderek yitirmeleridir. Bunun

akabinde de aşırı sağın siyasal dilinin Avrupa siyasetinin yeni jargonu ve normal haline gelmesidir. İçinde bulunduğumuz dönemde “kaygılıyız” ifadesi ile resmedilen ve adeta aciziyeti gösteren bu tutumun çok yakın bir gelecekte Avrupa Parlamentosu seçimlerinde aşırı sağcı partilerin güçlerini artırmasıyla birlikte aranır, tercih edilir bir tutum olacağını söylemek büyük bir kehanet olmayacaktır. Bu minvalde örnek olması açısından Yeşiller Partisi lideri Ulrike Lunacek’in FPÖ’lü siyasetçileri Mısırlı Müslüman Kardeşler’i Avusturya Parlamentosuna davet etmekle suçlayarak “bunlar sizin dostlarınız, en korkunç İslamcılar”¹⁴ şeklinde kullandığı yeni siyasal dili zikredebiliriz. Geleneksel olarak Avrupa siyaset sahnesinde ötekileştirme mekanizmalarının nasıl işlediğini en iyi bilen partilerden biri olarak değerlendirilen Yeşiller Partisi temsilcilerinin kullandıkları bu yeni jargon vasıtasıyla aşırı sağ ile yarıştığını görmek Avrupa siyasetinin yeni normalinin giderek İslamofobi ve yabancı düşmanlığı olduğu yolundaki düşünceyi güçlendirmektedir.

Avusturya seçim sonuçlarının Türkiye ile ilişkilere AB ile olan ilişkilere paralel biçimde yansıtacağını öngörebiliriz. FPÖ’nün dahil olduğu bir hükümetin Avusturya’daki Türkiye kökenliler ve Müslümanların aleyhine politikalar üreteceği aşıkardır. FPÖ kadrolarının uygulayacakları nefret politikaları oy devşirdikleri aşırı sağcı çevreleri cesaretlendirecektir. Bunun bir sonucu olarak sokakta Türk ve Müslümanlara yönelik zaten mevcut olan nefret söylemleri ve saldırıları daha da artacaktır. Dahası diğer Avrupa ülkelerinde görüldüğü üzere örgütlü ya da örgütsüz aşırı sağcı terör saldırılarının gerçekleşmesi de olasıdır. Böyle bir gelişmenin Türkiye ile Avusturya arasındaki ilişkileri daha da germesi kuvvetle muhtemeldir.

Öte yandan FPÖ lideri Strache’nin Sebastian Kurz liderliğindeki ÖVP’nin kendilerinin uzun zamandır gündemleştirdikleri İslam karşıtı, yabancı ve mülteci düşmanı politikaları yeni keşfettiği şeklindeki suçlaması Avusturya siyasetinde artık bu temalar üzerinden

14. “Gemeinsamkeiten Mangelware”, orf.at, 19 Eylül 2017, <http://orf.at/stories/2407628/2407627>, (Erişim tarihi: 8 Ekim 2017).

yarışıldığının en açık göstergesidir. Yine Kurz'un Müslüman kreşlerine verilen devlet desteğini "çalgınlık" olarak nitelmesi ülkedeki Müslüman nüfusun yarıya yakınının Türkiye kökenlilerden oluştuğunu düşündüğümüzde sadece FPÖ'nün iktidar ortaklığının Türkiye ile ilişkilerde sorun yaratmayacağını, Kurz liderliğinde bir ÖVP'nin de bu durumu tetikleyebileceğini söyleyebiliriz. Aynı şekilde SPÖ'nün de ülkede sadece 150 Müslümanı ilgilendirmesine rağmen "peçe yasağı" nı Parlamentodan geçirmesi ve özellikle Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde güçlü bir Türkiye ve Erdoğan karşıtlığını politika olarak benimsemesi unutulmamalıdır. SPÖ'lü Bakanlık Müsteşarı Muna Duzdar'ın AK Parti sempati-zanı dernek ve seçmenlerle aralarına mesafe koyacakları şeklindeki demecini¹⁵ de ikili ilişkilerin geleceği açısından endişe verici olarak görmek gerekir.

Hükümet kombinasyonları içinde yer alma ihtimali bulunan Yeşiller'in terör örgütü PKK dostu tutumları ve İslamofobik bir hal alan siyasal dili ile Türkiye-Avusturya ilişkilerine katkı yapmayacağı ortadadır. Aynı şekilde bu partiden ayrılıp kendi partisini kuran, çifte vatandaşlık listeleri meselesinde ve 15 Temmuz darbe girişimi protestolarındaki Türkiye kökenlilere yönelik düşmanlığı nedeniyle Pils'in Parlamentoya girmesinin iki ülke ilişkilerinde sıkıntı doğuracağını öngörebiliriz.

Avusturya siyaset sahnesinde Türkiye ve Müslümanlarla en az sorun yaşayan parti olarak merkez liberal çizgide olan ve Parlamentoya girme şansına sahip bulunan NEOS Partisi görünmektedir. Bu partinin Parlamentoya güçlü bir şekilde girmesi ve olası bir iktidar ortaklığı halinde iş çevrelerinin de katkılarıyla Türkiye ile ilişkilerin daha da kötüleşmesine izin vermeyeceği ve ülke içinde Müslümanların ötekileştirilmesini de frenleyeceği makul bir ihtimaldir.

Yukarıda zikredilen tüm olumsuz tutumlara karşılık her iki ülkenin iş çevrelerinin ticari ilişkileri güçlendirerek devam ettiriyor olmaları sevindiricidir. Bu minvalde son olarak Avusturyalı Prinzhorn Holding'in Kütahya'da 500 kişiye istihdam sağlayacak

300 milyon avroluk bir yatırım yapma kararı almasını zikretmeliyiz.¹⁶

Gerekli tedbirlerin alınmaması durumunda ilerleyen zaman içerisinde diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Avusturya'da da insan hakları ihlalleri, Müslüman nüfusa yapılan ayrımcılık, bu kesimin can ve mal emniyetinin sağlanamaması ve yabancı ülke vatandaşlarının sahip oldukları hakların günden güne artan oranda dışlayıcı siyasal ve adli tedbirlerle gasp edilmesini konuşuyor olacağız.

SONUÇ

110 bin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının bulunduğu Avusturya'da elli yıldır bu ülkede ikamet ediyor olsa da Türklerin ne yerel ne de genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı bulunmaktadır. Tahmini rakamlar ışığında oy kullanma hakkı olan 120 bin civarında Türkiye kökenli Avusturyalının ancak 20 bin kadarının seçimlere gittiğini düşünürsek ülke seçimlerinde bu kesimin etkisinin çok sınırlı kaldığını söyleyebiliriz.

Aynı şekilde toplam nüfusunun yaklaşık 700 bin olduğu düşünülen Müslümanların da tahmini olarak yarıya yakınının Avusturya vatandaşlığına ve bunların üçte ikisinin oy kullanma hakkına sahip olduklarını düşünmek olasıdır. Söz konusu kesimin de son dönemlerde gözlemlenen ötekileştirici, dışlayıcı ve son tahlilde İslamofobik söylem ve uygulamalardan nasibini alması neticesinde yaşadığı yabancılaşma seçimlere kayıtsız kalmalarına neden olmaktadır.

Diğer taraftan bütün engellere rağmen demokratik haklarını kullanma kararı alanların üstesinden gelmekte zorlandıkları bir başka olumsuzluk da hemen hemen bütün partilerin ülke içinde yaygınlaşan İslam karşıtlığına karşı anlamlı bir tepki göstermemeleri nedeniyle tercih edilebilecek bir alternatifin yokluğudur. Bu durum da tıpkı son Almanya seçimlerinde olduğu gibi başta Türkiye kökenliler olmak üzere Avusturya'da yaşayan Müslümanlarda hangi partiye oy verecekleri noktasında kararsızlık ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye'nin diaspora politikasını yeniden gözden geçirip başta vatandaşları ve Türkiye kökenliler olmak

15. "SPÖ Geht auf Distanz zu Erdoğan-Fans und Umwirbt Kritiker", *Kurier*, 12 Eylül 2017.

16. Elif Ferhan Yeşilyurt, "Avusturyalı Şirketten Kütahya'ya 300 Milyon Avroluk Yatırım", *Anadolu Ajansı*, 13 Eylül 2017.

üzere Avusturya'daki bütün Müslümanların çıkarlarını savunmak üzere ülke siyasetinin değişik aktörleriyle iş birliği mekanizmalarını oluşturması gerekmektedir.

Siyaset dilinden farklı olarak çatışma ihtimalinin çok düşük olduğu ticaret, kültür, sanat ve spor gibi alanlarda iş birliği imkanları geliştirilerek gelecek için daha sağlıklı zeminler oluşturulmalıdır.

Avusturya'da yaşayan 700 bin civarındaki Müslümanın ötekileştirilmesinin ülke güvenliği açısından da çok zararlı neticeler vereceği yetkililer nezdinde ısrarla dile getirilmelidir. Aksi takdirde zaman içerisinde toplumlar arasında artan kin ve nefret duygularının ülke barışını tehdit eder boyutlara varmasının kaçınılmaz olduğu her ortamda vurgulanmalıdır.

SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

www.setav.org | info@setav.org | [@setavakfi](https://twitter.com/setavakfi)

SETA | Ankara

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya

06700 Ankara TÜRKİYE

Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı

No: 41-43 Eyüp İstanbul TÜRKİYE

Tel: +90 212 315 11 00 | Faks: +90 212 315 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite

1106 Washington D.C. 20036 USA

Tel: 202-223-9885 | Faks: 202-223-6099

SETA | Cairo

21 Fahmi Street Bab al Luq Abdeen

Flat No: 19 Cairo EGYPT

Tel: 00202 279 56866 | 00202 279 56985